

Asia: VN/1972/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston koulutuspoliittiseksi selonteoksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset selontekoa koskevat kommentit

Suomen Opettajaksi Opiskelevien Liitto SOOL ry pitää koulutuspoliittisen selonteon luonnosta laadukkaana kokonaisuutena. Luonnoksen visio, tavoitteet ja toimenpiteet pitävät sisällään oleellisia painotuksia myös opettajaksi opiskelevien kannalta. Tulevaisuuden opettajien kannalta on perustavanlaatuisen tärkeää, että opettajaksi opiskeleminen on houkutteleva opiskeluvaihtoehto ja suomalainen koulujärjestelmä on maailman terävintä kärkeä. Tässä lausunnossa nostamme esille opettajaksi opiskelevien kannalta tärkeitä aiheita koulutuksen tasa-arvoon, varhaiskasvatuksen opettajien koulutukseen, opetushenkilöstön osaamiseen sekä opintotukeen liittyen.

SOOL ry allekirjoittaa koulutuspoliittisen selonteon luonnoksen näkemyksen siitä, että koulutuksen sekä tieteen avulla on mahdollista ratkaista suuria yhteiskunnallisia ongelmia ja edistää yhdenvertaisuutta. Koulutukseen ja kasvatukseen on kuitenkin investoitava jatkossa nykyistä enemmän, jotta resurssit ovat riittävät laadukkaan kasvatuksen ja koulutuksen varmistamiseksi. Tämänhetkiset panostukset kasvatukseen ja koulutukseen eivät ole riittäviä.

Kommentit lukuun 2. Visio/tavoitetila – koulutus ja tutkimus kohti 2040-lukua

Koulutuspoliittisen selonteon luonnoksen visiossa mainitaan, että koulutuksellisen eriarvoistumisen suunta pyritään kääntämään eikä opintopolulla etenemisen tai oppimistulosten pitäisi riippua sukupuolesta, perhe- tai kulttuuritaustasta tai asuinpaikasta. SOOL korostaa kaikessa toiminnassaan koulutuksellisen eriarvoistumisen ehkäisyä sekä koulutuksellista tasa-arvoa. Koulutuksellisen eriarvoistumisen ehkäisemiseksi on panostettava erityisesti opettajankoulutukseen sekä työn ohessa tapahtuvaan koulutustoimintaan. Korkeakoulutuksen rahoitusta on lisättävä merkittävästi, jotta 50 prosenttia nuorista aikuisista voi suorittaa korkeakoulututkinnon. Lisäksi opettajankoulutuksen opiskelijavalintajärjestelmää on kehitettävä, jos opiskelijamääriä nostetaan. SOOLin koulutuspoliittisen linjapaperissa vaaditaan, että jatko-opintoihin hakeutumisen tulee olla mahdollista toisen asteen kummastakin koulutuksesta.

Kommentit lukuun 3.1 Varhaiskasvatus sekä esi- ja perusopetus

-

Kommentit lukuun 3.2 Toinen aste

-

Kommentit lukuun 3.3 Korkeakoulut

-

Kommentit lukuun 3.4 Tiede ja tutkittu tieto

-

Kommentit lukuun 3.5 Vapaa sivistystyö

-

Kommentit lukuun 3.6 Jatkuva oppiminen – työuran aikainen oppiminen

-

Kommentit lukuun 3.7 Opetus-, ohjaus- ja muu henkilöstö

SOOL ry on samaa mieltä lausunnon näkemyksen kanssa, että pätevät ja osaamistaan uudistavat varhaiskasvatuksen opettajat sekä muu henkilöstö takaavat yhdenvertaisen ja laadukkaan kasvatuksen ja koulutuksen. SOOLin koulutuspoliittisen linjapaperin mukaisesti päteviä opettajia tarvitaan varhaiskasvatukseen, oppilaanohjaukseen, erityisopetukseen sekä S2-opetukseen kaikilla asteilla. SOOL vaatii, että laadukkaan varhaiskasvatuksen takaamiseksi varhaiskasvatuksen opettajien koulutus ja kelpoisuusvaatimus nostetaan maisteritasoiseksi.

Kasvatus- ja opetusalan koulutukseen ja uranaikaiseen kehittämiseen on panostettava. Koulutuspoliittisen selonteon luonnoksessa korostetaan erityisopetuksen, ohjauksen, kieli- ja kulttuuritietoisuuden opetuksen, digipedagogiikan sekä johtamisen osaamisen vahvistamista. Edellä mainittujen asioiden lisäksi SOOL painottaa, että opetushenkilöstön ilmastokasvatuksen sekä kestävään kehitykseen liittyvää osaamista on vahvistettava. Koulutuspoliittisen selonteon luonnoksessa ei mainita konkreettisia keinoja erityisopetuksen, kieli- ja kulttuuritietoisuuden opetuksen ja digipedagogiikan sekä osaavan johtamisen vahvistamiseksi, joten tähän asiaan on kiinnitettävä huomiota selonteon jatkotyöstössä.

Väestökehityksen muutokset on huomioitava ja opettajien koulutusmääriä tarkasteltava. Opettajankoulutustarpeen ennakoimiseksi ja arvioimiseksi on jatkettava opettajarekisterin kehitystyötä. Lisäksi opettajankoulutuksen kehittämistä on edistettävä yhteistyöhön ja tutkimusperustaisuuteen nojaten. Uusien foorumeiden rakentamisessa on varmistettava, että eri foorumit eivät ole päällekkäisiä jo olemassa olevien kanssa.

Kommentit lukuun 3.8 Taide- ja kulttuurikasvatus ja -opetus ja taiteen perusopetus

-

Kommentit lukuun 3.9 Opintotuki

Opettajaksi opiskelevien pitää pystyä keskittymään opiskeluun ja opintotuen on mahdollistettava opintojen aikainen toimeentulo. Opettajakoulutus vaatii paljon läsnäoloa, joten töiden tekeminen opintojen ohella on haastavaa. Lisäksi opettajaksi opiskeleville ei ole tarjolla opettajan töitä kesäloma-aikoihin, joten opintojen rahoittaminen oman alan kesätöillä on haastavaa.

Opiskelijat ovat ainoa ihmisryhmä, joka joutuu elättämään itsensä lainalla ja kaikkia muita ryhmiä pienemmällä sosiaalietuudella. Opiskelijoiden toimeentulo alittaa tutkimusten mukaan köyhyysrajan. Nostaakseen elintasoaan ammattikorkeakoulu- sekä yliopisto-opiskelijoiden odotetaan elävän velaksi ja samalla heidän työntekoaan rajoitetaan sitomalla opintotuki vuositulorajaan. Tämä ei ole houkutteleva ratkaisu opiskelijoiden kannalta ja järjestelmä on kestämaton, eriarvoistava ja syrjivä. Yhteiskunta edellyttää opiskelemaan päätoimisesti ja samalla työelämässä arvostetaan pitkää sekä laajaa työkokemusta.

Edellä mainituista syistä opintotuen lainapainotteisuudesta tulee luopua. Yhteiskunnan tulee maksaa henkilökohtaista vastikkeetonta sosiaaliturvaa, kuten perustuloa, joka mahdollistaa riittävän elintason ja täysipäiväisen opiskelun. Lisäksi SOOLin linjausten mukaisesti opiskelijoiden työntekoa rajoittavaa opintotuen vuositulorajaa on nostettava huomattavasti, jotta opiskelu, työntekeminen ja eläminen on mahdollista.

Kommentit lukuun 3.10 Ruotsinkielisen koulutuksen tilanne, tavoitteet ja toimenpiteet

-

Kommentit lukuun 3.11 Maahanmuuttajataustaisten oppiminen ja oppimispolut

-

Kommentit lukuun 4. Koulutus- ja tutkimusjärjestelmän tilannekuva ja keskeiset muutostekijät. Pyydämme tarvittaessa kirjaamaan vain tiiviin yleisen lausunnon luvusta ja yksityiskohtaisesti vain tärkeimmät kommentoitavat tai mahdollisesti puuttuvat asiat

-

Ylikruuvi Saana
Suomen Opettajaksi Opiskelevien Liitto SOOL ry

Liuski Kalle
Suomen Opettajaksi Opiskelevien Liitto SOOL ry